1857. N° 20.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG 16 FEBRUARIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 14 Februarij.

Van wege de Kamer van Koophandel en Fabrieken alhier, is ons de plaatsing verzocht van een woord aan de Handelaars, Fabriekanten, Winkeliers en neringdoende Ingezetenen dezer stad. Zie het *Bijvoegsel.*

— In de openbare bidstond tot uitbreiding van het Evangelie onder de Chinezen, die aanst. Maandag avond, te half 8 ure, in de Doopsgezinde kerk zal gehouden worden, zal D^r. Neumann, opvolger van Dr. Gutzlaff te Hong-Kong in China, in het Hoogduitsch het woord voeren, D^s. van Rhyn van Wassenaar zal het Hoogduitsch in het Nederduitsch overbrengen.

— Het getal der in het Werkhuis alhier opgenomenen, bedroeg gedurende deze week dagelijks 282 tot 310 personen.

— De Letterkundige Afdeeling van de Kon. Academie van Wetenschappen, zal op Maandag aanst. te Amsterdam eene gewone vergadering houden.

— Uit Lisse wordt ons het volgende gemeld: De Leydsche Vereeniging *Nut en Vermaak*, gaf op den 11^den dezer alhier eene Soirée Déclamatoire, ten voordeele onzer algemeene armen, die de som van *f* 81.50 heeft opgebragt. De armen dier gemeente zeggen dank aan de Leden van die Vereeniging, voor den ijver en de moeite daaraan ten koste gelegd en wenschen dat de Vereeniging steeds in bloei moge toenemen.

— Het *Tijdschrift van Ned. Indie* bevat een advies van den Heer M^r. Thorbecke, over het ontwerp van een reglement op de drukwerken in Indie, waarin de Heer T. o. a. aantoont, hoe onder heerschappij van zulk eene verordening, een schrijver in Nederland, die niet zou aarzelen de verantwoordelijkheid van zijn werk, in het belang der zaak, te dragen, in Indie geen verspreider zal vinden, zoo dat Indie voor de verspreiding zal gesloten worden. »Hetgeen" zegt de S. o. a. verder, »de censuur niet zou weren, zal door den schrik voor de daad van verspreiden worden belet. Zoo er geen andere gemeenschap tusschen Nederland en Indie mag bestaan dan die de Regering goedvindt, dan moest bovenal het *Bijblad* van de *Staats Cour.* worden verboden. Zoo lang men toch de overzeesche bevolking bij onze parlementaire debatten tegenwoordig laat zijn, zal de poging om voor het overige den litterarischen omgang te belemmeren, slechts een gevaarlijk verlangen naar hetgeen onthouden wordt, opwekken."

»Indien" aldus besluit de S. »dergelijk ontwerp ongedrukt bleef, niemand zou daarbij, mijns inziens, verliezen."

— In eene openbare vergadering van de Amsterdamsche Afdeeling der Nederl. Maatsch. tot afschaffing der slavernij, eergisteren avond gehouden, heeft de Voorzitter, de Heer J. de Neufville, o. a. verslag gedaan van de pogingen door de maatschappij in den laatsten tijd aangewend tot vrijkooping van slaven. Aan 24 slaven die zich door vlijt, spaarzaamheid en goed gedrag hadden onderscheiden, waren voorschotten verstrekt om hen in het bezit der vrijheid te stellen; 11 van de 24 hadden gezamentlijk eene som van *f* 865 uitgekeerd, als teruggave van een gedeelte of wel van het geheel der voorgeschoten penningen. De slaven beschouwen de vrijheid als een uitnemende weldaad, ook dan, wanneer zij den prijs, die voor hunne vrijkooping vereischt wordt, zelven moeten betalen door dien met handenarbeid in te winnen. Bij die gelegenheid heeft D^r. Doedes van Rotterdam, in het belang der zaak, eene uitmuntende redevoering gehouden.

— De Heer B. te Rotterdam stond deze week voor den brandenden haard de brieven te openen, die de post voor zijne firma had aangebragt, waaronder er een was, inhoudende een bankbillet van *f* 300. Dezen brief geopend hebbende, nam hij een stuk wit papier er uit, waarin het bankbillet gevouwen was en dit met niet genoegzame voorzorg openende, viel het stukje van waarde er uit en in het vuur, waar het vernietigd werd voor er tijd was iets er van te redden. (*Hbl.*)

— Volgens een rapport van den Havenmeester in de Kaapstad, zou het schip *Zalt-Bommel*, Kapt. Juta, bij het verlaten van de Tafelbaai gestrand zijn. De Heer Beelaerts van Blokland berigt in de *N. R. C.* dat zoodra er betreffende dit ongeval naauwkeurige berigten zullen zijn ingekomen, hij zulks door middel der dagbladen zal mededeelen. Er bestaat nog geene reden, om zich over eenig menschenleven te beangstigen, daar in bovengenoemd rapport hiervan niets voorkomt.

— Te Harlingen is men ijverig bezig om het schip *Dirkje Adama*, Kapt. O. Mehlen, bestemd naar Groenland ter robben- en walvischvangst, onder tuig te brengen om nog in deze maand de reis te aanvaarden. Het schip wordt bemand met meer dan 50 koppen, waarvan het grootste gedeelte belang bij de vangst heeft, waarom het te wenschen is, dat de reis voordeelig moge afloopen.

— Het getal der werklieden aan het te graven kanaal door Zuid-Beveland, zal binnen kort tot een 5 of 6000-tal worden gebragt, en daarom de bezetting van het fort Bath vermeerderd worden, ten einde bij het ontstaan van wanordelijkheden, in staat te zijn, dadelijke en krachtdadige hulp te verleenen.

— Onder Zevenbergen (Noordbrabant) heeft zich de bekende longziekte onder het vee vertoond.

— Uit Luxemburg verneemt men dat de aanleg van de 4 spoorwegen, die zich op dat punt zullen vereenigen, zoo goed als zeker wordt geacht. Op die wijze zal het land in verband worden gebragt met de Belgische en Duitsche spoorwegen. Men verwacht van deze onderneming voor de stoffelijke welvaart des lands veel goeds. De openbare staatkundige aangelegenheden schijnen te rusten. De Regering wacht de uitkomst af van de vervroegde herziening der kiezerslijsten, vermoedelijk om daarnaar eene verordening op de verkiezingen te maken.

's GRAVENHAGE, 14 Februarij.

Z. M. heeft benoemd tot Burgemeester van de gemeente 's Hertogenbosch Jh^r. M^r. E. de Kuyper.

— Tot 1sten Luitenant bij het 3de reg. dragonders is benoemd de 2de Luitenant W. G. K. A. van Overveldt, van het corps.

— Volgens de *U. C.* heeft Z. M. op voordragt van de Ministers van Oorlog en Kolonien besloten, dat er tot bekoming van vrijwilligers voor het leger in onze Overzeesche bezittingen een werfdepôt zal worden opgerigt aan de Zwitsersche grenzen. Door den Groot-Hertog van Baden is verlof verleend om gemeld depôt op te rigten in de stad Lorrach, in het noordelijk gedeelte van Baden, op korten afstand van Bazel. Tot Bevelhebber daarvan is benoemd de Luit.-Kolonel Scharten van het Neerl. Ind. leger.

— Gisteren avond heeft er op nieuw eene luisterrijke Soirée musicale et dramatique bij H. M. de Koningin-Moeder plaats gehad.

— Men verneemt, dat de Heer M^r. C. C. E. d'Engelbronner, laatstelijk Secretaris-Generaal bij het Departement van Justitie, dezer dagen bedankt heeft voor het hem toegekende wachtgeld, en dat die Heer zich heeft laten inschrijven als Advocaat bij den Hoogen Raad der Nederlanden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BELGIE.

BRUSSEL, 13 Februarij.

Uit Antwerpen wordt het volgende gemeld: Eenige dagen geleden waagden zich drie jongens op het ijs in de grachten der citadel, verdwenen, op eene plaats waar het ijs te zwak was, uit het gezigt en zouden ontwijfelbaar verdronken zijn, indien niet de 14-jarige dochter eens kleedermakers, Isabella Gilade, de eenige getuige van het ongeluk, ter hulp toegeschoten was. Zij liet zich, voorover op den buik liggende, op het ijs glijden, tot aan de plaats waar dit was doorgebroken, en wierp haar voorschoot aan de drie onvoorzigtige jongens toe, die zich daaraan vastklemden en het hoofd boven water hielden, tot dat, op het hulpgeschreeuw van het meisje, de noodige bijstand was opgedaagd. Het meisje op het stadhuis geroepen, heeft de haar aangebodene geldelijke belooning volstandig van de hand gewezen.

In genoemde stad is eene vrouw, die aan den drank verslaafd was, 's avonds te huis komende van de trappen gevallen en in haren val aan eenen haak blijven hangen. Men vond haar 's morgens in dien toestand dood.

— Te Luik zijn 2 personen, Hollanders van geboorte, gevangen genomen, die een aantal wapenen gekocht en met wissels hadden betaald, die men veronderstelt valsch te zijn. Het gekochte dat reeds afgezonden was, heeft men nog in beslag kunnen nemen.

ENGELAND.

LONDEN, 12 Februarij.

In het Lagerhuis is de begrooting van uitgaven voor het Depart. van Marine over het aanstaande dienstjaar voorgedragen. De uitgaven van dit depart. zijn tot een totaal van 8 mill. £ ingekrompen, terwijl daarvoor in 1855 ruim 24 en in 1856 ruim 16 mill. £ zijn besteed.

De begrooting van het Departement van Oorlog is van het cijfer van 34,998,504 £ tot dat van 11,000,000 £ teruggebragt.

De aanzienlijke vermindering der uitgaven voor oorlog en marine stelt de Regering in staat om voortaan in de behoeften der schatkist te voorzien zonder de opcenten, die tijdens den oorlog op de incometax gelegd zijn; zoodat, volgens de *Times*, die belasting met 9 penningen verminderd kan worden. Dit berigt heeft den prijs der Engelsche fondsen doen rijzen.

In de zitting van heden is Lord Palmerston teruggekomen op de verklaring door hem afgelegd, nopens het tusschen Frankrijk en Oostenrijk bestaande tractaat, bij 't welk aan Oostenrijk het bezit zijner Staten in Italie zou zijn gewaarborgd. Lord Palmerston heeft daarbij het door

hem aangevoerde gewijzigd, en erkend, dat dergelijk tractaat indedaad gesloten en geteekend is geworden; — iets, 't welk hij vroeger had gemeend bepaaldelijk te kunnen ontkennen.

Het is niet voor de eerste maal dat Lord Palmerston zich op die wijze ten toon stelt. Een achttal jaren geleden loochende hij mede de sluiting van een tractaat tusschen Engeland en Pruissen, en ook toen moest hij naderhand verklaren ongelijk te hebben. De Heer d'Israeli is thans volkomen geregtvaardigd, en Lord Palmerston mag zich gelukkig rekenen, indien men hem slechts van ligtvaardigheid beschuldigt.

— De Heer Cobden, de vertegenwoordiger van de vrienden des vredes, zal den 24sten in het Parlement eene motie doen over het gebeurde te Canton. Men kan alsdan op gewigtige beraadslagingen rekenen.

— Maandag ll. werd alhier ter aarde besteld het stoffelijk overschot van Stanislas Worall, oud-lid van het Bewind van Polen in 1831, en sedert zijne uitwijking lid van het centrale Europeesch democratisch comité, alhier gevestigd. De andere leden van dat comité, Kossuth, Ledru-Rollin, Mazzini en Ruge, hebben bij het graf toespraken gehouden, en 3 à 4000 uitgewekenen van alle natiën, met hunne banieren, woonden de plegtigheid bij.

— Berigten uit Hong-Kong van 30 December, melden dat men in Februarij aldaar de komst van Commissarissen te gemoet zag, door den Keizer afgezonden om het geschil met de Engelschen te Canton te regelen. Volgens dezelfde berigten zou de Gouverneur van Canton, Yeh, afgezet zijn, ook zou er vergiffenis toegezegd zijn aan de opstandelingen, die, in vereeniging met de Keizerlijken, het plan hadden gevormd om Hong-Kong in brand te steken. De Engelschen waren op hunne hoede en hadden de noodige voorzorgen genomen.

— In de Louisa Creek in Nieuw Zuid Wallis (Australië) is een klomp goud gevonden, die tusschen de 500 en 600 ℔ woog en de waarde van welke op tusschen de 25,000 £ en 30,000 £ geschat wordt.

— Op Haïti of St. Domingo beginnen de pogingen van de Protestantsche Zendelingen mede goede vruchten te dragen. Port à Prince bezit reeds een Protestantsch bedehuis en een Wesleyaansch collegie met 22 leerlingen; de Kaap heeft een zendingspost; nabij Gonaïves bestaat eene Protestantsche school met 150 leerlingen; en onlangs heeft men te Cayes eene aanzienlijke som geld ingezameld om eene kerk te stichten. De inwoners zijn over 't algemeen welgezind, en zoo het personeel der Zendelingen grooter was en men meer togten door het eiland deed, kon men op eenen goeden uitslag staat maken. Het is bekend dat de massa der bevolking zwart is en de Roomsche godsdienst belijdt; deze belijdenis is echter bloot vormelijk; de inlandsche Geestelijkheid, zonder opleiding of tucht, heeft weinig of geen invloed op de bevolking. Deze laatste is inderdaad niet meer dan in naam Christen; hare ware godsdienst bestaat uit Heidensche plegtigheden, die met de eerste ladingen slaven uit Afrika zijn ingevoerd, en welke de toovenaars, die eigenlijk de Priesters van de Zwarten op Haïti zijn, heimelijk in het digtste der bosschen vieren. Deze weinig gekende afgodendienst, welke de negers zich beijveren aan de blikken der blanken te onttrekken, is altijd bij hen in stand gebleven en men verzekert, dat de Keizer zelf er deel aan neemt. Haïti dus biedt aan de Protestantsche Evangelisten een wel moeijelijk te bearbeiden maar toch uitgebreid veld aan.

FRANKRIJK.

PARIJS, 12 Februarij.

Uit hoofde de zending van den Graaf de Morny te Petersburg verlengd zal worden, is de Heer Schneider benoemd tot President van het Wetgevend Ligchaam.

— Volgens officiële opgave heeft de onzuivere opbrengst van het vervoer over de spoorwegen in Frankrijk in het afgeloopen jaar te zamen (na aftrek van het regt voor de schatkist) 281,150,263 fr. bedragen, dat is 22,152,934 fr. meer dan in 1855.

— Men kan het thans voor zeker houden, dat de onderhandelingen over de zaak van Neufchâtel in het begin van Maart alhier zullen geopend worden.

— De aanstaande begrooting zal waarschijnlijk gunstig voor de geestelijkheid zijn, vooral voor de Bisschoppen, daar hun dezelfde bezoldiging zal worden toegekend als die welke zij onder de Restauratie genoten.

— Heden heeft in Nôtre Dame de plegtige lijkdienst voor den overleden Aartsbisschop plaats gehad. De kerk kon de personen daartoe opgekomen niet bevatten. Een priester van Amiens heeft door zijne schoone bas-stem ieders bewondering opgewekt. Des namiddags ten 3 ure is het hart van Mgr. Sibour naar de kerk van St. Etienne-du-Mont overgebragt.

— Op het stadhuis is dezer dagen de eerste vergadering gehouden van de in het vorige jaar opgerigte Keizerlijke zoölogische maatschappij van acclimatisering, onder voorzitting van den Heer Geoffroy St. Hilaire. Graaf Epremesnil bragt het verslag der Commissie voor de belooningen uit, welke belooningen bestonden in medailles, loffelijke vermeldingen en benoemingen tot eereleden der maatschappij; onder de laatstbedoelden treft men aan Dr. Ph. Fr. von Siebold te Bonn, voor diens invoering van Aziatische plantgewassen te Leyden en te Bonn.

— De stad heeft de leening van 50 millioen fr., waartoe zij vergunning had erlangd, met het huis Calley St. Paul gesloten.

— Volgens den *Moniteur* bedragen de giften, ten behoeve van de noodlijdenden door overstrooming, thans 12,264,899 fr.

— De Perzische Gezant zal, naar men verneemt, spoedig naar Londen vertrekken. Hij heeft van zijne Regering den last ontvangen, al het mogelijke te beproeven, om de geschillen uit den weg te ruimen.

— Te St. Omer wilde dezer dagen een der ingezetenen zijne zuinigheid zoo verre drijven, om zelf de schoorsteen zijner woning te vegen; maar de man die niet tot de magerste behoorde, had zijne rekening mis gemaakt. Op een zeker punt gekomen, kon hij zich niet meer loswerken. Men wilde hem hulp verleenen maar die schoot te kort. Men was genoodzaakt de schoorsteen tot op de helft af te breken om hem te bevrijden.

— Omtrent de ongelukkige schipbreukelingen van het stoomschip *Lyonnais* had men tot hiertoe niets vernomen, dan alleen de redding van eenige weinige personen door een vaartuig dat van New-York naar Bremen ging. Omtrent de overigen, die zich in booten en op een groot vlot hadden gered, was alle onderzoek vruchteloos geweest. Thans zijn uit Rio-Janeiro berigten ontvangen, die ons omtrent de bemanning van het vlot vreeselijke bijzonderheden bekend maken. Twee schipbreukelingen, Tougar en Colas, de eerste stoker en de tweede passagier, zijn op 8 November door het Amerikaansche schip *Essex* gered en te Rio aan wal gebragt. Het verhaal van Tougar komt op het volgende neder:

Den 4den des morgens bevond Kapitein Devaulx zich nog met den Geneesheer, eene vrouw en 5 matrozen in de jol, maar tegen 11 ure geraakten zij uit ons gezigt. Ik verliet het vlot en begaf mij naar het schip en werd daarin door een 20-tal matrozen gevolgd. Allen, op vier na, maakten zich meester van de levensmiddelen en den wijn. Wij spoorden hen tot den arbeid aan, maar ontvingen tot antwoord: dat zij op het schip wilden sterven. Wat ons betreft, op zelfbehoud bedacht, vervaardigden wij nog twee kleine vlotten, die in gemeenschap met het groote vlot werden gebragt. Een dezer kleine vlotten, waarop de Hofmeester en 4 matrozen, kapte tegen 11 ure des avonds, bij een stormachtigen zee de touwen en dreef op goed geluk weg. Op dit oogenblik stond de zee zeer hol. Iedere beweging van het schip bragt het groote vlot in gevaar en de ongelukkigen die daarop waren deden hartverscheurende kreten hooren. Zij verzochten dat wij de touwen, die het vlot aan het schip verbond, wilden kappen, omdat zulks aan hunnen kant onmogelijk was. Maar zouden wij het vlot, het eenige middel tot onze redding, laten vertrekken? Wij besloten eerst nog den dageraad af te wachten. Maar helaas! toen de dag aanbrak, had men de kreten in lang niet meer gehoord en wij zagen van het vlot niets meer dan het stuk dat met het touw aan het schip was gehecht. Het was met allen die daarop waren vernietigd.

Naast ons sliepen onze makkers, dronken, met het halve lijf in het water liggende. Wij wekten hen, zeggende dat het schip nog slechts eenige uren konde boven blijven, en dat men zich met de vervaardiging van een nieuw vlot moest haasten. Een hunner opende de oogen, en ziende dat het regende, zeide hij: Ik werk niet als het regent. 4 mannen echter begaven zich met mij aan het werk en spoedig hadden wij weder een vlot gereed. Het water stond toen gelijk met het dek en niet één oogenblik was er te verliezen. Wij begaven ons, te weten 5 personen, zonder levensmiddelen en bijna naakt op een vlot van omtrent 10 vierk. ellen in omtrek. 15 personen bleven er nog op het schip. Wij zagen hen van wege het toenemende water naar den voorsteven vlugten, en weinig tijds later zagen wij dat gedeelte zich in de hoogte rigten, het schip sloeg naar de regterzijde om en verdween in de schuimende golven. Wij hadden op ons vlot, dat uit planken en watervaten was vervaardigd, noch roer noch zeilen, de golven dreven ons voort. Den geheelen dag hadden wij regen, sneeuw en hagel. Op den 6den sloeg ons vlot om en een onzer verdronk. Een ander wierp zich mede uit wanhoop in de zee. Een derde volgde hem, maar werd door ons gered; later toen het vlot nogmaals omsloeg, is hij echter verdwenen. Wij bleven toen nog maar met ons beiden over. De zee bleef onstuimig tot op den avond van den 7den. Wij waren uitgeput van honger en vermoeijenis, en als door den hagel gegeeseld; onze handen en voeten waren opgezwollen en wij moesten echter worstelen tegen den slaap. Eindelijk in den morgen van den 8sten zagen wij een schip, maar wij werden niet opgemerkt. Ten 4 ure weder een ander, die ons nabij kwam en wij waren gered. Matrozen sprongen op ons vlot en wij werden van wege onze zwakheid aan boord van het schip geheschen. Het was de *Essex*, op 5 November met eene lading ijs naar Rio vertrokken. De Kapitein en zijne echtgenoote hebben ons al de hulp verleend die onze toestand vorderde.

SPANJE.

MADRID, 8 Februarij.

Men verzekert dat de Ministers besloten hebben de korting op de bezoldigingen der Staatsambtenaren, die tot hiertoe plaats had, te doen ophouden.

— De Minister van Justitie heeft eene aanschrijving gerigt tot al de Bisschoppen, waarbij hun aangeraden wordt om aan al de Pastoors de verpligting op te leggen, des nachts hunne kerken te doen bewaken. Deze aanschrijving is uitgelokt door de menigvuldige diefstallen, die tegenwoordig in de kerken plaats hebben. — Ook de burgerlijke Gouverneur van Lerida heeft de Burgemeesters in zijne provincie aangeschreven, om strenge maatregelen te nemen, tegen de personen, die, in weerwil van de vermaningen der Pastoors en de voorschriften der kerk, niet ophouden gedurende Zon- en Feestdagen te arbeiden, alsmede tegen de godslasteraars. De bevelen van de Burgemeesters zullen des noods door de gewapende magt ondersteund worden.

— De Gouverneur van Barcelona is afgezet.

— In het Theatre des Variétés alhier is eene bewaarplaats van wapenen en kruid ontdekt. De Directeur is gevangen genomen.

ITALIË.

De Keizer van Oostenrijk heeft aan den Minister Baron von Bach, het Grootkruis der H. Stephanusorde verleend. Dit is de grootste onderscheiding, welke aan een Oostenrijksch onderdaan kan te beurt vallen.

Genoemde Minister heeft den dichter Manzoni, op wiens gaven het hedendaagsche Italië roem draagt, een bezoek gebragt, hetwelk op de bevolking een gunstigen indruk heeft gemaakt.

— De Keizer heeft wederom aan 29 gevangenen te Milaan het overige van de tweede helft van hun straftijd, en aan 13 crimineel beschuldigden te Brescia, 9 te Como en 7 te Pavia hun geheelen straftijd kwijtgescholden, alsmede het hangende proces tegen 24 andere opgeheven.

— De beraadslagingen omtrent het vaststellen van de instructien voor den

Aartshertog Maximiliaan, als Stedehouder van Lombardye, moeten thans een gunstig einde hebben genomen. Als beginsel is aangenomen, dat de Aartshertog den Keizer onmiddellijk zal vertegenwoordigen, en aan Z. M. verantwoordelijk zal zijn, — en dat hij, ten aanzien der te volgen gedragslijn, zoo veel acht zal slaan op de nationale wenschen en behoeften, als slechts eenigzins met de algemeene belangen van den Oostenrijkschen staat kan worden overeengebragt. Alleen de aangelegenheden van het regtswezen blijven onder het beheer van den Minister van Justitie. Voor de verdere burgerlijke belangen worden den Gouverneur-Generaal ter beschikking en ter zijde gesteld de Graaf v. Thun en de Ministeriële-Raad Lakenbacher, en voor de militaire zaken de Generaal Gyulay, of de Generaal Benedik.

— Na het vertrek van de Oostenrijksche troepen heeft de Regentes van Parma eene amnestie uitgevaardigd.

— Met zeer groote plegtigheid is op 31 Januarij jl. het beeld voor de Maria-zuil uit brons gegoten geworden. De Paus had gewenscht dat dit op genoemden dag zou geschieden, omdat de 31 Januarij voor Rome een zeer strenge boete- en vastendag is geworden, als eene herinnering aan de aardbeving in 1803. Het beeld is 18 Rom. palmen of 4 ellen hoog.

— De Sardinische Kamer van Afgevaardigden heeft na langdurige beraadslagingen de voorgestelde wet op het onderwijs, met 75 tegen 55 stemmen, aangenomen.

— Te Napels worden in 't geheim proclamatiën verspreid, waarbij de soldaten aangemaand worden om den dood van Milano te wreken.

Er hebben aldaar weder talrijke gevangennemingen plaats gehad, wegens de verspreiding van het gerucht, waarbij aan den Koning het plan tot troonsafstand werd toegeschreven. Zelfs was een afschrift van het daartoe betrekkelijke Koninklijk besluit aan den Luit.-Generaal van Sicilie toegezonden. De gevangengenomen personen zijn meestal ambtenaren van het Ministerie, waaruit men zou opmaken dat de zaak in ernst is ter sprake gebragt.

— Naar men zegt is de Bisschop van Matera, sedert den aanslag op zijn leven, in zijne geestvermogens gekrenkt.

PRUISSEN.

BERLIJN, 12 Februarij.

Tusschen onze Regering en het Hof van Rome hebben onderhandelingen plaats, over de benoeming van eenen Bisschop, die belast zou zijn met de godsdienstige belangen der Katholieken in ons leger.

— Te Maagdenburg is thans eene met aandeelen opgerigte groote broodbakkerij in werking, die goedkoop en voedzaam brood levert; men is ook voornemens, op dat voorbeeld, aldaar eene slagerij op groote schaal tot stand te brengen, waardoor de nog hoog zijnde vleeschprijzen aanmerkelijk zullen verlaagd worden.

— Te Hamburg hebben wegens de aanhoudende daling der granen vele faillissementen plaats gehad. Dat van den Heer Lorenzen, Burgemeester van Flensburg, heeft wegens het aanzienlijk cijfer, veel opzien verwekt.

— In Hanover is de algemeene Stendenvergadering, namens den Koning, geopend. De vorige Kamer was, gelijk men weet, ontbonden. De Koning heeft met genoegen uit de verkiezingen gezien dat in den wensch naar eene wijziging in de staatsinrigting algemeen gedeeld werd. Met de vorige Kamer was het onmogelijk geweest de finantiën te regelen.

— In Zwitserland heerscht eene strenge koude. Voor de eerste maal sedert 1829 is de Rhône zoodanig bevroren, dat men over het ijs gaan kan.

RUSLAND.

Het besluit der Regering omtrent den aanleg van spoorwegen is uitgevaardigd. Voor verschillende liniën is vergunning verleend en tevens voor een zijtak tot aansluiting aan de Pruissische spoorwegen. De werken zullen binnen 10 jaren moeten voltooid zijn en de duur der vergunning is 85 jaren. Het kapitaal is 275 millioenen roebels; de aandeelen zijn van 500 fr. en zullen te Petersburg, Parijs, Londen, Amsterdam en Berlijn kunnen genomen worden. De eerste reeks, bestaande uit 600,000 aandeelen, is door de ondernemers zelven genomen.

De Keizer heeft ook de oprigting eener maatschappij goedgekeurd, welke den uitvoer van ijs naar het buitenland zal ondernemen.

— Graaf Kisseleff, thans Russisch Gezant te Parijs, was vroeger Minister van het Dep. der Domeinen. De ambtenaren van dit Departement, alsmede vele boeren, voor wien hij gedurende 19 jaren bestendig zorg heeft gedragen, willen hem een blijk van erkentelijkheid geven en hebben daarom eene inteekening opengesteld, ter verkrijging van een kapitaal, waarvan de rente zal strekken tot uitloving van eene gouden medaille, die om de 2 jaren zal toegekend worden aan het beste werk betrekkelijk den boerenstand. De Keizer heeft dit plan en de teekening der medaille goedgekeurd.

— Volgens *le Nord*, heeft de Keizer van den Minister van Binnenl. Zaken een verslag omtrent den toestand des lands in 1855 ontvangen, hetwelk zonder vleijerij zich onderscheidde door waarheidsliefde. Dit voldeed den Keizer zoo zeer, dat hij het terugzond met de volgende eigenhandig geschrevene kantteekening: »Ik heb dit verslag met zeer veel belangstelling gelezen; bovenal ben ik erkentelijk voor de openhartige aanwijzing der gebreken in het bestuur; naar ik hoop, zullen deze met Gods hulp en door aller ijverige medewerking allengs verdwijnen."

— Er zijn in de laatste dagen ophelderingen gewisseld tusschen het Ministerie van Buitenl. Zaken en het Engelsche Gezantschap, over drie voorname punten: het verlaten van de Zwarte zee, de ontruiming van Griekenland en het Perzische geschil. Lord Woodhouse, die gematigder was dan men verwacht had, heeft verzekerd dat de Engelsche vloot op 30 Maart de Zwarte zee zou verlaten hebben. Hierop heeft Vorst Gortschakoff van zijnen kant verklaard, dat Rusland Engelsche Consuls in de havens van die zee zou toelaten. Lord Woodhouse heeft aan zijne regering gemeld, dat hij overtuigd is, dat Rusland thans aan geheel iets anders denkt dan aan vergrooting van grondgebied, namelijk aan de uitbreiding van de bronnen van volkswelvaart.

— Omtrent het reisplan van den Grootvorst en de Grootvorstin Constantijn, wordt het volgende medegedeeld. Waarschijnlijk zullen zij op den 28sten Febr. te Nizza aankomen. De Grootvorst zal tot den 22sten April bij zijne moeder blijven en den 23sten April te Toulon aankomen, alwaar hij feestelijk zal ontvangen worden. Hij zal 8 à 10 dagen in Provence blijven en vooral Toulon naauwkeurig bezigtigen. De Grootvorst zal natuurlijk ook Marseille bezoeken en van daar waarschijnlijk den 5den of 6den Mei te Parijs aankomen. Naar men gelooft, zal hij aldaar 10 dagen blijven, alwaar voor hem groote feestelijkheden toebereid worden. Na het vertrek van Parijs zal hij Cherbourg, Rochefort, Bordeaux en nog eenige andere Fransche steden bezoeken en zich hierop naar Brussel en 's Gravenhage begeven, van waar hij den terugtogt naar Petersburg zal ondernemen.

— De Graaf de Morny heeft op naam zijner echtgenoote, eene heerlijkheid aangekocht van de familie Sevlosky, op korten afstand van Petersburg. Het is een schoon goed met 2500 boeren.

STADS BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN,

Gezien de Circulaire van den Staatsraad Commissaris des Konings in deze provincie, van den 2den Februarij 1857;

herinneren bij deze den belanghebbenden, dat, naar aanleiding van de wijziging van art. 5 van het Reglement op de uitoefening der Jagt en Visscherij in de provincie Zuidholland, vastgesteld door de Provinciale Staten van Zuidholland den 13den Julij 1853 en gewijzigd den 11den Julij 1855, goedgekeurd bij Koninklijke besluiten van 29 Julij 1853 n°. 91 en 23 Julij 1855 n°. 37, met de opening der visscherij in dit jaar in werking treden de bepalingen in art. 4 van bedoeld Reglement gemaakt, dus luidende:

De grootte van de mazen der vischnetten, waardoor verstaan wordt de lengte van twee zijden der vierkante maas (te zamengenomen) nat te meten, mag niet minder zijn dan:

Voor de zegens: vleugels 40, kuil 20 Ned. strepen; voor de schakels 65 Ned. strepen; voor de fuiken: vleugels 25, het lijf 20, de kubbe 15 Ned. strepen; voor de trommels 30 Ned. strepen; voor de vlouwnetten, vloeinetten en vleetnetten 70 Ned. strepen; voor de kruisnetten en gebben 20 Ned. strepen.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
LEYDEN, 10 Februarij 1857. VAN LIMBURG STIRUM, Burgemeester.
v. PUTTKAMMER, Secretaris.

KERKNIEUWS.

Te Rotterdam is door den Kerkeraad der Ned. Herv. Gemeente tot Pred. beroepen Ds. P. G. te Winkel, thans te Bennebroek.

231ste Staats-Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

15de Trekking. N°s. 3705, 8377, 12718 en 19530 ieder een prijs van ƒ 1,000.
16de „ N°. 14503 een prijs van ƒ 1,000 en premie van ƒ 30,000.
17de en laatste Trekking. N°. 16116 een prijs van ƒ 70 en premie van ƒ 3000.

ADVERTENTIEN.

Heden verloste zeer voorspoedig van een welgeschapen ZOON, J. M. SCHRETLEN, geliefde Echtgenoot van
M. P. OUDSHOORN Junior.
LEYDEN, 11 Februarij 1857. Donkersteeg.
Eenige Kennisgeving.

Verlost van eene DOCHTER, C. P. VEEFKIND, geliefde Echtgenoot van
LEYDEN, 12 Februarij 1857. J. H. EICHMAN.

Heden overleed mijne innig geliefde oudste Dochter MARIA ADRIANA CONSTANTIA.
LEYDEN, 12 Februarij 1857. Wed. A. M. RUDOLPH, Baur.

Heden ontsliep mijne geliefde Echtgenoot WILHELMINA WIJNNOBEL, in den ouderdom van ruim 27 jaren, mij nalatende 2 Kinderen, te jong om hun verlies te beseffen. De hoop van een zalig wederzien is mijn eenige troost.
LEYDEN, 12 Februarij 1857. W. F. DE VINK.

Had onze dierbare Moeder, ANNA FREDERIKA KNIPPENBERG, geb. LECHLEITNER, den 11den dezer den dood van haren Zoon, onzen onvergetelijken Broeder CAREL, te berigten, weinig konden wij vermoeden dat wij reeds nu, den vierden dag daarna, ook haren dood zouden te betreuren hebben. De dierbare ontsliep dezen nacht, in den ouderdom van 61 jaren, zacht en kalm, na de vertroosting der Stervenden, in de R. K. Kerk, waartoe zij behoorde, gebruikelijk, te hebben ontvangen.
J. W. G. KNIPPENBERG,
LEYDEN, 14 Februarij 1857. Uit aller Naam.

GROOT ASSAUT
MET ALLE WAPENEN EN GYMNASTISCHE OEFENINGEN,
te geven door HH. Leden van *ARENA STUDIOSORUM*, ten voordeele der alhier gevestigde **Kweekschool voor Zeevaart**, op Vrijdag 20 Februarij, des avonds ten 7 ure, in den Schouwburg.
Entrée 90 Cts. De Commissarissen,
L. C. F. BICCARD,
C. BLANKENHEYM,
J. de BERSET.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE TOONEELISTEN, onder Directie van **BREEDÉ & VALOIS.**

MAANDAG, 16 Februarij. (N°. 9 van 't Abonnement). Buitengewone Voorstelling, met medewerking van den Heer VICTOR DRIESSENS, eerste Acteur van het Vlaamsche Tooneel te *Antwerpen*: **De Armen van Parijs**, Drama in 7 Tafereelen. (Nooit alhier, maar door geheel Frankrijk, alsmede te Amsterdam met het grootste succès vertoond.) 1e. taf. de Bankier; 2e. taf. de Bedelaar; 3e. taf. Armen in een zwarten rok; 4e. taf. Slechte Rijken; 5e. taf. Eene kleinigheid, als 't u belieft? 6e. taf. de Wanhoop; 7e. taf. De schamele armen.

Aanvang ten *half zeven* ure.

GROOT MILITAIR CONCERT,

TE GEVEN DOOR HET

CORPS MUZIEKANTEN DER DIENSTDOENDE SCHUTTERIJ ALHIER,

Op Donderdag den 19den Februarij aanstaande,

IN DEN STADS-SCHOUWBURG,

TEN VOORDEELE DER ALGEMEENE ARMEN.

Toegangkaartjes à *f* 1.49 zijn te bekomen bij den Boekhandelaar A. A. RENSINK, op de Breedestraat, en op den dag van het Concert aan den Schouwburg, van des morgens 10 tot 1 ure en des avonds bij de opening.

Aanvang ten 7 ure.

De Deuren zullen ten 6 ure worden geopend.

LEYDSCHE SPAARBANK.

1e. SERIE.

De Deelhebbers in deze Serie worden verwittigd:

1o. Dat de **Bijschrijving** en **Uitbetaling** der Intressen over het Boekjaar 1856, zal plaats hebben op Woensdag den 28sten Januarij 1857, van des voormiddags 10 tot des namiddags 1 ure.

2o. Dat die Intressen, even gelijk het vorige jaar heeft plaats gehad, des verlangd, in de 2de Serie kunnen worden ingeschreven, maar niet, aan het Kapitaal in de Oude Bank kunnen worden toegevoegd.

3o. Dat de alzoo in de 2de Serie ingeschreven gelden zullen worden gerekend ingebragt te zijn op den 1sten Januarij 1857, en dus van dien tijd af renten zullen opleveren, volgens het bepaalde in de wetten.

4o. Worden die Deelhebbers, welke reeds in het bezit zijn van Boekjes in de 2de Serie, uitgenoodigd die mede te brengen, ten einde de afgifte van een dubbel Boekje in deze Serie te voorkomen.

2e. SERIE.

Van deze Serie zal de Bijschrijving en Uitbetaling der Renten plaats hebben op Woensdag 4, 11, 18 en 25 Februarij 1857, van des voormiddags 10 tot des namiddags 1 ure.

Voor het Bestuur der Spaarbank,
A. LIBRECHT LEZWYN, *Penningmeester.*

LEYDSCHE STOOMBOOTDIENST.

Hervatting der Dienst op Maandag den 16den Februarij e. k.

Van *Leyden* des Maandags, 's morgens ten 4½ ure,
Overige dagen 's morgens ten . . . . . . 5½ »
Van *Amsterdam* dagelijks 's namiddags ten 2 »

DE DIRECTIE.

BERIGT.

Woensdag avond e. k. ten 7 uren, noodigt de Ondergeteekende de Heeren **Brood-, Koekbakkers en Molenaars** uit, tot eene Bijeenkomst in hun financiel belang, in *'t Zwijnshoofd* op de Haarlemmerstraat.

LEYDEN, 13 Februarij 1857. C. VAN DER TUUK.

De Ondergeteekende heeft de eer zijne geëerde Stadgenooten bekend te maken, dat hij door toevallige omstandigheden eigenaar is geworden van eene zeer schoone en uitmuntende partij **Fransche Porseleinen Voorwerpen**, voor Schoorsteenen, Etagères enz., welke hij *à tout prix* kan verkoopen. Voorts koopt hij **Bedden, Matrassen, Meubelen enz.**

R. M. BEUTH,
Hoogewoerd, tegenover het Museum van Landbouw.

Men verlangt zoo spoedig mogelijk:

Eene bekwame **Huishoudster**, van de Protestantsche Godsdienst, tusschen de 30 en 40 jaar, bewijzen van goed gedrag kunnende overleggen. Adres onder Letter M., met *gefrankeerde* Brieven, aan den Boekhandelaar P. ENGELS; alsmede eene **Keukenmeid**, die het Huiswerk er bij moet waarnemen, voorzien van getuigen van goed en eerlijk gedrag. Adres in persoon of met *gefrankeerde* Brieven onder Letter K., aan den zelfden.

TE HUUR TEGEN 1° MEI.

Een HUIS met TUIN, voorzien van 2 Beneden- en 4 Bovenkamers, en verdere gemakken tot eene fatsoenlijke woning behoorende; de Tuin beplant met fijne Vruchtboomen, staande op de Hoogewoerd nabij de Poort. Alsmede **drie Gemeubeleerde of Ongemeubeleerde Bovenkamers.** Alles te bezigtigen, Dingsdags en Donderdags, van 12 tot 2 ure. Adres bij J. KOOREMAN, aan de Hoogewoerdspoort.

In het Logement *DE GOUDEN ZON* zullen van 19—21 Februarij verkocht worden de **Bibliotheken**, nagelaten door den Wel-Eerw. Zeer Geleerden Heer J. TENCKINCK, in leven Predikant te *Brielle*, en den Wel-Ed. Achtbaren Heer L. PLOOSTER, in leven Lid der Arrondissements-Regtbank te *Brielle*.

Den 17den en 18den Februarij, van 's morgens 10 tot 's namiddags 3 ure is alles voor een ieder te zien.

PRIJZEN DER OLIE, Amsterdam 13 Februarij.

Raapolie, op 6 w. *f* 53¾ cont. *f* 52½. Lijnolie, op 6 w. *f* 44½ cont. *f* 43.

TER MARKT TE LEYDEN AANGEVOERD.

13 en 14 Februarij 1857.	VERKOCHTE HOEVEELHEID		PRIJZEN Laagste.	PRIJZEN Hoogste.
Winter Tarwe	40	mud.	*f* 10.25	*f* 12.25
Zomer »	13	»	- 9.00	- 10.25
Winter Rogge	80	»	- 7.—	- 7.50
Zomer »		»	-	-
Gerst	40	»	- 5.20	- 5.75
Chevalier	14	»	- 5.60	- 6.—
Zware Haver	30	»	- 4.30	- 4.60
Ligte »	25	»	- 3.40	- 3.70
Duivenboonen	14	»	- 7.—	- 7.20
Paardenboonen	10	»	- 6.40	- 6.80
Ossen (slagt)		stuks		
Kalfkoeijen		»	-	-
Varekoeijen	14	»	- 87.—	- 176.—
Vettekoeijen	11	»	- 129.—	- 225.—
Kalveren (vette)	17	»	- 36.—	- 98.—
» (magere)	16	»	- 4.75	- 10.—
Hamels magere		»		
Hamels vette	22	»	- 23.—	- 25.50
Ooijen magere		»	-	-
Ooijen vette	154	»	- 17.—	- 24.50
Lammeren magere		»	-	-
Lammeren vette		»		
Varkens magere		»		
Varkens vette		»		
Varkens Biggen				
Boter 1e qualiteit	6080	N. ℔	- 1.27½	- 1.37½
Boter 2e »			- 1.17½	- 1.25
Boter hooi				
Turf (fabriek) lange		ton	-	
» » 2de soort		»		
Sponturf				

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG 13 Februarij.

		Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à 2½ pCt.	63$\frac{3}{16}$	63$\frac{1}{4}$	63$\frac{7}{16}$
Dito Certificaten	» 3 »	76$\frac{1}{8}$	76	76$\frac{1}{8}$
Dito dito	» 4 »	95	95$\frac{1}{8}$	95$\frac{1}{8}$
Amortisatie Syndicaat	» 3½ »	—	—	—
Handelmaatschappij	» 4½ »	—	—	—
O. I. Leening	» 4 »	94$\frac{1}{4}$	94$\frac{3}{8}$	94$\frac{3}{8}$
Aandeelen Holl. Spoorweg	» 4½ »	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	» 4½ »	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	» 3 »	63$\frac{3}{4}$	64	—
Dito dito	» 4½ »	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5 »	104$\frac{1}{2}$	104$\frac{5}{16}$	104$\frac{1}{2}$
Dito dito 1828 en 1829	» 5 »	103$\frac{1}{4}$	—	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	» 5 »	—	—	—
Dito 1840	» 4 »	85$\frac{1}{4}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4 »	84$\frac{3}{4}$	84$\frac{7}{8}$	—
Dito dito Nieuwe	» 4 »	—	—	—
Inschrijving in Assign.	» 6 »	—	—	—
Certificaten van dito	» 6 »	64$\frac{5}{8}$	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 »	151$\frac{1}{2}$	—	—
Dito Obligatiën	» 4 »	78$\frac{5}{8}$	78$\frac{3}{4}$	78$\frac{3}{4}$
PRUISSEN, Obl. te Londen	à 4½ pCt.	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	» 1¼ »	24$\frac{1}{8}$	24$\frac{5}{16}$	24$\frac{1}{8}$
Dito Obligatiën	» 3 »	41$\frac{1}{4}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3 »	37$\frac{1}{4}$	37$\frac{3}{8}$	37$\frac{1}{4}$
Bewijzen Coupons		6$\frac{1}{4}$	6$\frac{3}{8}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	» 5 »	—	—	—
Dito	» 4 »	63$\frac{3}{8}$	—	—
Dito Metall.	» 5 »	77$\frac{1}{4}$	77$\frac{5}{16}$	77$\frac{1}{4}$
Dito Nieuwe	» 5 »	86$\frac{5}{8}$	87	86$\frac{3}{4}$
Dito 1847	» 2½ »	40	40$\frac{1}{16}$	—
BELGIË	» 2½ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	» 2½ »	52$\frac{1}{2}$	—	—
Dito dito	» 4½ »	—	—	—
BRAZILIË, 1824, 100	» 5 »	98	98$\frac{1}{2}$	—
PORTUGAL, te Londen	» 3 »	45$\frac{1}{4}$	45$\frac{3}{8}$	45$\frac{1}{4}$
SARDINIË	» 5 »	—	—	—
PERU, Geldleening 1853	» 4½ »	77	77$\frac{1}{8}$	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	» 4½ »	35$\frac{13}{16}$	—	—
GRENADA, Obligatiën	» 2½ »	21$\frac{15}{16}$	22	—
MEXICO, Obligatiën 1851	» 3 »	21$\frac{1}{4}$	21$\frac{3}{8}$	—
N.-AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

Grieken 6.

Braz. 1839, *f* 100, 4½ pCt. 97¼.

Koers van het Geld: Beleening 4½ pCt. Prolongatie 4½ pCt. Wissel Disconto 6.

De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* 9.70 à 9.80.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.

Aan
de Handelaars, Fabriekanten, Winkeliers en neringdoende Ingezetenen van Leyden.

—

In de zitting van den Gemeenteraad van 24 December 1856, is geheel onverwacht, naar aanleiding van een voorstel door één lid gedaan, met 12 tegen 8 stemmen, besloten tot het heffen eener belasting op de boter van 2½ cent per pond, waarvan de opbrengst op *ƒ* 5000 is geraamd.

Dit feit is U allen bekend; maar hebt ge wel nagedacht over de waarschijnlijke gevolgen dier belasting? hebt ge de ontworpene verordening onderzocht en nagegaan, of de wijze van heffing ook nadeelig zal werken op handel en scheepvaart? hebt ge berekend hoezeer uwe welvaart afhangt van eene vrije en onbelemmerde markt, wat de hoofdartikelen van den plaatselijken handel betreft?

Wij betwijfelen het, en daar door Z. M. onzen geeerbiedigden Koning bij art. 2. al. 2 van het Besluit van 9 Nov. 1851 (Stbl. N°. 142) aan ons de taak is opgedragen, om u in te lichten omtrent alles wat het belang van uwen handel en uw fabriekwezen betreft, zouden wij aan onze roeping niet getrouw zijn, en den ons opgelegden pligt niet vervullen, indien wij u niet mededeelden, welke, wij zeggen niet de waarschijnlijke, maar, naar onze overtuiging, de onvermijdelijke gevolgen zullen zijn, indien onverhoopt die belasting mogt ingevoerd worden.

Leyden is eene fabriekstad, doch tevens de marktplaats van Rijnland; zoo het fabriekwezen het hoofdmiddel van bestaan mag genoemd worden, de binnenlandsche handel en scheepvaart draagt mogelijk weinig minder bij tot den bloei en welvaart der ingezetenen.

Gij allen die handel drijft in kruideniers- en gruttерswaren, tabak, manufacturen, ijzerwaren, meubelen, zout, zeep en in zoovele andere artikelen, gij allen ondervindt het week aan week, dat, niet alleen uwe welvaart, maar zelfs uw geheel bestaan, afhangt van de meer of min bloeijende markt: de zoo menigvuldige markt- en dorpschuiten die de producten van Rijnland hier hebben aangevoerd, verlaten de gemeente beladen met goederen in uwe magazijnen en winkels gekocht; uwe ontvangsten bedragen in den regel op de marktdagen alleen, meer dan op al de andere dagen der week te zamen genomen; op die andere dagen is het voordeel van uwen handel meestal naauwelijks voldoende om uwe onkosten te dekken; het zijn de marktdagen die u een bestaan en eene betamelijke winst verzekeren.

Boter is het hoofdproduct van Rijnland; tot nog toe werd die, even als alle andere producten uit die streek, hier vrij ter markt gebragt. In het vorige jaar zijn hier aan de waag 300,000 ℔ boter gewogen; de Gemeenteraad raamt de opbrengst der belasting op *ƒ* 5000, en berekent dus het verbruik op 200,000 ℔; er zou dan 100,000 ℔ weder uitgevoerd worden, en tot die geringe hoeveelheid zou zich de boterhandel hier bepalen.

Wij willen dit aannemen, hoezeer die onderstelling, zoo als wij later zullen aantoonen, geheel onjuist is; maar — zullen die 100,000 ℔ hier blijven aangevoerd worden, als er belasting van de boter geheven wordt? Wij gelooven het niet, en wel om de volgende redenen.

Als de boter in kleine partijen wordt aangevoerd, zoodat de verificatie aan de poorten kan plaats hebben, dan moet daar de belasting voldaan worden; wil de kooper die weder uitvoeren, dan moet hij met de quitantie naar het hoofdkantoor gaan, en eene schriftelijke aanvrage doen voor een consentbillet tot uitslag naar buiten de gemeente. Die aanvrage moet inhouden, (gij kunt het wel in art. 33 der Algemeene Verordening lezen; maar vele uwer zullen die verordening niet hebben, en wij willen het daarom hier herinneren):

1°. naam of firma van den verzoeker;
2°. merk en gewigt der boter;
3°. huis of bergplaats van waar de uitslag zal geschieden;
4°. poort of watergat, waardoor men wil uitvoeren;
5°. wijze van uitslag;
6°. wijze van vervoer en naam van schipper of voerman.

Op die aanvrage ontvangt hij een consentbillet, waarin al de formaliteiten, bij den uitslag, vervoer en uitvoer in acht te nemen, zijn voorgeschreven en de tijd bepaald wordt, binnen welken de uitvoer plaats moet hebben.

Voorzien van dat billet, moet hij zorgen dat de uitslag binnen den bepaalden tijd geschiede: de schipper of voerman ontvangt de boter met het billet, vaart of rijdt de gemeente uit, maar moet aan de poort ophouden, om de boter te laten verifiëren, en het billet door de ambtenaren te laten afteekenen.

Wanneer de staat der kas aan het poortkantoor het toelaat, dan kan daar de teruggave der belasting plaats hebben, tegen intrekking van het consentbillet; zoo niet, dan moet hij het afgeteekende billet aan den belanghebbende terug bezorgen, ten einde daarop aan het hoofdkantoor teruggave der belasting te kunnen verkrijgen.

Wanneer het eene grootere partij is, dan moet de verificatie en betaling der belasting aan de waag plaats hebben: als die boter in de waag verkocht wordt en bestemd is om de gemeente te worden uitgevoerd, dan geeft de beambte aan de waag, aan wien het ontvangen der belasting is opgedragen, hetzelfde consentbillet af; in dit geval echter zonder afzonderlijke aanvrage, nadat hij zich verzekerd heeft dat van die boter de belasting betaald is. Hier zijn de formaliteiten minder en gemakkelijker; maar om teruggave der belasting te verkrijgen moeten alle hierboven vermelde formaliteiten in acht worden genomen.

Gelooft gij dat al die belemmerende bepalingen den aanvoer van boter zullen bevorderen? De landman houdt evenmin als de handelaar van formaliteiten, van ambtenaren, van moeite en last; daarmede heeft hij elders niet te maken, hij zal dus de Leydsche markt vermijden, en al zeer spoedig zal die aanvoer van 100,000 ℔, bestemd tot weder-uitvoer, geheel ophouden; maar dan zal de landman hier ook *ƒ* 100,000 à *ƒ* 120,000 minder ontvangen, en natuurlijk zal hij ook bij u voor *ƒ* 100,000 of *ƒ* 120,000 minder koopen. Gelooft ge niet dat de winstderving voor u grooter zal zijn, dan de geheele opbrengst der belasting? Gelooft ge niet dat deze belasting, die schijnbaar alleen de meergegoeden moet treffen, juist voor u het allernadeeligst zal zijn, omdat zij uw bestaanmiddel zal aantasten en uwe welvaart beletten?

Niet alle boter echter, die hier aangevoerd wordt komt aan de waag: een groot gedeelte wordt hier alleen ingevoerd, om in andere schuiten overgeladen en naar de bestemmingsplaats verzonden te worden.

Welnu, zult ge zeggen, dat zal toch wel kunnen blijven? Gij die dat denkt, hebt zeker het zesde hoofdstuk der algemeene verordening, dat over den doorvoer handelt, niet gelezen. Wij willen er u het een en ander van mededeelen of herinneren. Om aan belasting onderhevige goederen te mogen doorvoeren is er verlof noodig: dat verlof wordt niet gegeven dan na consignatie van, of borgstelling voor de belasting: wil men overladen, en dit zal bij doorvoer van boter wel bijna altijd het geval zijn, dan mag dit niet geschieden dan met verificatie en in tegenwoordigheid van een ambtenaar, die het consentbillet afteekent, en er het vaar- of voertuig waarin de boter overgeladen is, duidelijk op aanwijst. Dat billet moet aan de poort vertoond en afgeteekend worden, en de invoerder kan zijne geconsigneerde gelden terug ontvangen of van den gestelden borgtogt ontslagen worden, als hij dat billet terugbrengt aan de poort waar hij de boter heeft ingevoerd, mits uit de afteekening blijke, dat de boter werkelijk is doorgevoerd.

Gelooft gij niet dat de landman, bij de zoo menigvuldige scheepsgelegenheid die er thans overal bestaat, zeer spoedig middel zal weten te vinden, om zijne boter direct naar de eigenlijke bestemmingsplaats te verzenden? Meent ge dat daardoor de bloei van Leyden als marktplaats, en uwe eigene welvaart zal bevorderd worden? Ook die boter wordt nu hier betaald, en de landman besteedt het ontvangen geld grootendeels tot aankoop van goederen uit uwe magazijnen en winkels: meent ge dat hij hier zal blijven koopen, als hij elders zijne gelden ontvangt?

Maar er is meer. Het is eene oude gewoonte, dat niet alleen de boter hier aan- en doorgevoerd, maar ook een groot deel van de Rijnlandsche boter, die onmiddellijk naar de bestemmingsplaatsen wordt verzonden, hier wordt uitbetaald, omdat in Leyden de marktprijs wordt vastgesteld. Gelooft ge dat die gewoonte zal stand houden, als er hier geene markt voor boter meer zal zijn, en de aanvoer zich tot de behoefte voor consumtie binnen de gemeente zal beperken?

Wij durven u het tegendeel wel verzekeren, en voegen er bij dat daardoor uw bestaan en uwe welvaart nog veel meer zal benadeeld worden. Mogt gij dit betwijfelen, dan zal het wel genoeg zijn te vermelden, dat wij weten dat door één huis, 't geen overigens met den boterhandel niets te maken heeft, jaarlijks voor één opkooper hier meer dan *ƒ* 80,000 worden uitbetaald.

Nog een enkel woord over het tijdstip, waarop de Gemeenteraad tot deze belasting heeft besloten. Het was op 24 December ll. Acht dagen te voren, op 16 December, had de Minister van Finantien in de Tweede Kamer, sprekende uit naam der Regering, de volgende verklaring afgelegd:

»Vele gemeenten bevinden zich in (finantiële) moeijelijkheden. — Zeer »spoedig zal men moeten komen tot de hoofdvraag: wat kan het Rijk aan »de gemeenten afstaan? — Men zal in de eerste plaats zich er toe moeten »bepalen om die belastingen te herzien, die met het herstel der gemeente- »belastingen in verband zullen worden gebragt. Maar in allen gevalle zal »men het in dit opzigt daarheen moeten rigten, dat, zoo mogelijk, de be- »slissing deswege van de Regering, in verband met de medewerking van »de Wetgevende Kamers, plaats hebbe in de eerste helft van het volgende »jaar. Ik geloof dat het hoogst noodig is, dat de gemeentebesturen eenige »zekerheid verkrijgen, omtrent hetgeen gebeuren zal, vóór dat zij over- »gaan tot de voorbereiding der begrooting voor 1858. *Mijn streven zal »dus zijn dat in de eerste helft van* 1857 *die zaak geregeld worde, »opdat al de gemeentebesturen bij de vaststelling hunner begrooting voor* »1858 *te dien aanzien de noodige zekerheid bekomen.*"

Wij houden vast aan die plegtige verklaring der Regering, en rekenen er daarom met zekerheid op, dat die boter-belasting in 1858 niet meer in de rij der Leydsche belastingen zal behoeven gevonden te worden. Maar wij vragen dan ook met des te meer ernst, is het voorzigtig, is het wijs, is het verstandig, om, waarschijnlijk voor zoo korten tijd eene belasting in te voeren, waarvan, naar onze overtuiging, het onvermijdelijk gevolg moet zijn, dat Leyden ophoudt de marktplaats te wezen van Rijnland, en uw handel en bedrijf ophoudt u een bestaan en welvaart te verzekeren?

Wij hebben u de inlichtingen medegedeeld, die wij voor waar en niet overdreven houden. Toetst onze meening aan uwe ondervinding, en wanneer gij, waaraan wij niet twijfelen, eenstemmig met ons denkt, beraadslaagt dan onderling, of gij geen middel weet te vinden, om de heffing van deze belasting te voorkomen.

Te Leyden, ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.